

Handläggare
Tove Liljas, Johannes Forssman
Utredningsenheten

Diarienummer
2018VALN/0004

Valnämnden

Politisk propaganda vid röstmottagningsstället

Förslag till beslut

1. Politisk propaganda bör inte förekomma inom 20 meter från en byggnads ingång där det pågår röstning. Med politisk propaganda menas:
 - Skriftlig propaganda/påverkan så som flygblad, broschyrer mm från partier eller andra organisationer
 - Muntlig propaganda/påverkan så som tal eller möte med eller utan teknisk utrustning från partier eller andra organisationer
 - Visuell propaganda/påverkan så som affischer eller planscher från partier eller andra organisationer
 - Valsedelutdelning
 - Partiemblemer eller annan klädsel vilka visar partitillhörighet
2. Valkansliet ges i uppdrag att informera partier om valnämndens beslut om regler för propaganda i anslutning till röstningsmottagningsstället.
3. Röstmottagarna ansvarar för att avstyra eventuell överträdelse av valnämndens beslut och har befogenhet att avbryta röstningen om detta inte är möjligt.

Beslutsnivå

Valnämnden

Sammanfattning

Vallagen fastställer att propaganda inte får förekomma vid röstningsmottagningsstället eller i ett intilliggande utrymme då detta kan påverka väljaren i sin röstning.

För att säkerställa att väljare inte påverkas av politisk propaganda vid röstningsmottagningsställen föreslås valnämnden fastställa vad som menas med politisk propaganda. Detta för att klargöra vad som inte får förekomma på röstningsmottagningsställe eller vid ett intilliggande utrymme.

Valnämnden föreslås ta ett beslut gällande det avstånd som anses vara ett intilliggande utrymme. Det föreslås att påverkan och propaganda inte bör förekomma inom en radie på 20 meter från en byggnads huvudingång där det pågår röstning. Valnämnden föreslås även uppdraga till valkansliet att informera berörda partier om de beslut som tas.

Bakgrund

Vallagen (2005:837) fastslår i 8 kapitlet

Diarienummer
2018VALN/0004

3 § På ett röstmottagningsställe eller i ett utrymme intill detta får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val.

4 § Röstmottagarna ansvarar för ordningen på röstmottagningsstället. Den som finns i lokalen eller i ett utrymme intill denna skall rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna ger för att röstmottagningen skall kunna genomföras. Blir det sådan ordning att den inte kan avstyras får röstmottagningen tillfälligt avbrytas.

I praktiken innebär § 3 att partipolitisk propaganda eller dylikt bör inte förekomma inne i val- eller röstningslokalen. I utrymmet utanför en val- och röstningslokal är det upp till valnämnden att fastställa vad som definieras som ett utrymme intill detta.

Inför tidigare val har inte någon bestämmelse gällande definition av utrymme intill röstningsmottagningsstället tagits av Värmdö kommuns valnämnd.

Exempel på kommuner i länet som vid tidigare val beslutat om avståndsbestämmelser för politisk propaganda är Vallentuna och Botkyrka. Vallentuna kommun beslutade inför 2014 års val att ingen form av propaganda får förekomma inom 20 meter från röstningsmottagningsställets ingång. Botkyrka kommun beslutade inför 2014 års val att 15 meter från röstningsmottagningsstället skulle vara propagandafri zon.

Ärendebeskrivning

Vad räknas som propaganda och påverkansförsök?

Propaganda får enligt vallagen inte förekomma i eller intill röstningsmottagningsstället. Valnämnden föreslås besluta om vad som definieras som propaganda. Detta för att underlätta för de förrättade röstmottagarna att avgöra vilken typ av propaganda de ska vara uppmärksamma på, men även för att likställa förfarandet vid lokalerna. Nedan följer de former av propaganda förvaltningen föreslår inte får förekomma i eller intill röstningsmottagningsstället

- Skriftlig propaganda/påverkan så som flygblad, broschyrer mm från partier eller andra organisationer
- Muntlig propaganda/påverkan så som tal eller möte med eller utan teknisk utrustning från partier eller andra organisationer
- Visuell propaganda/påverkan så som affischer eller planscher från partier eller andra organisationer
- Valsedelutdelning
- Partiemblemer eller annan klädsel vilket visar partitillhörighet

Avståndsbestämmelser

För att inte strida mot vallagens skrivelser anses det motiverat att valnämnden beslutar om ett avstånd där propaganda och påverkansförsök inte får förekomma. För att väljare ska kunna genomföra röstningsförfarandet utan påverkan från propaganda anses en radie på 20 meter från huvudingången till byggnad där det pågår röstning vara ändamålsenligt. Detta avstånd gäller då för både icke tillståndspliktad och tillståndspliktad propaganda från partier och andra organisationer. Detta gäller även eventuella partisymboler och annan klädsel vilket uppvisar partitillhörighet, både för privatpersoner och för organisationsföreträdare.

Diarienummer
2018VALN/0004

Ordningen i ett röstningsmottagningsställe är enligt vallagen de förrättade röstningsmottagarnas ansvar. Skulle propaganda förekomma inom den radie valnämnden beslutat om, är det de förrättade röstmottagarna som har ansvaret att avbryta detta.

Information till politiska partier

För att undvika att propaganda och påverkansförsök förekommer föreslås att förvaltningens valkansli informerar partierna om valnämndens beslut. Information om politisk propaganda kommer att gå ut via brev till samtliga partier med mandat i fullmäktige samt Feministiskt Initiativ. Innan sommaren kommer partierna bjudas in till ett informationsmöte om valnämndens samtliga beslut som kan beröra partiernas aktiviteter under röstningsperioden.

Bedömning

Valnämnden föreslås besluta enligt förslag om vad anses som politisk propaganda. Detta för att tydliggöra för politiska partier samt röstmottagare vilka aktiviteter som inte får förekomma i och intill röstningsmottagningsstället när röstning pågår.

Valnämnden föreslås besluta att politisk propaganda inte bör förekomma inom en 20 meters radie från huvudingången till en byggnad där röstning pågår. Avståndsbestämmelsen bedöms bidra till att väljaren kan genomföra röstningsförfarandet utan påverkan från propaganda. Vidare bedöms avståndet som ett rimligt avstånd inom vilket röstmottagaren kan säkerställa att propaganda inte förekommer.

Valnämnden föreslås ge valkansliet i uppdrag att informera berörda parter om valnämndens beslut om propaganda. Information kommer att gå ut via brev samt ges vid ett möte innan sommaren dit representanter från partier representerade i fullmäktige, samt Feministiskt initiativ, bjuds in.

Beslut gällande politisk propaganda och hur denna ska säkerställas av röstmottagarna i röstningslokalen kommer informeras om vid de obligatoriska utbildningstillfällena för röstmottagare.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Ärendet medför inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förslag till beslut medför positiva konsekvenser för medborgarnas valhemlighet och röstförförande.

Konsekvenser för barn

Ärendet medför inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Nr Handling

Bilaggs/Bilaggs ej

Diarienummer
2018VALN/0004

1 Informationsbrev till partier

Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

KUA

Politiska partier med mandat i fullmäktige samt Feministiskt initiativ

Frida Nilsson
Sektorchef administration

Annica Lempke
Kanslichef